

VENDIM
Nr. 6, datë 16.2.2021

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Vitore Tusha	kryetare e Gjykatës Kushtetuese		
Elsa Toska	anëtare e	“	“
Marsida Xhaferllari	anëtare e	“	“
Altin Binaj	anëtar i	“	“
Përparim Kalo	anëtar i	“	“
Sonila Bejtja	anëtare e	“	“
Fiona Papajorgji	anëtare e	“	“

me sekretare Enina Mullaj, në datën 16.2.2021, mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 2(J)/2018 të Regj. Them., që u përket:

KËRKUES: Jakup Smaili.

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme.

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimeve nr. (79) 48, datë 29.1.2018, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kukës; nr. 81, datë 28.3.2018, të Gjykatës së Apelit Shkodër; nr. 00-2018-240, datë 12.7.2018, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131, pika 1, shkronja “P”, 134, pika 1, shkronja “I” dhe 134, pika 2, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 27, 31, 71, 71/a, 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Fiona Papajorgji, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkesës, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, parashtimet me shkrim të subjektit të interesuar, Prokurorisë së Përgjithshme, i cili ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Kukës në vitin 2016 ka paraqitur përpara gjykatës kërkesën për ekstradimin e shtetasit Jakup Smaili nga Republika e Shqipërisë në Republikën Federale të Gjermanisë, ku ishte akuzuar për veprën penale “Vrasje e mbetur në tentativë”, ndaj një punonjësi policie, e kryer më 8.6.1984.

2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kukës, me vendimin nr. (55-2016-1123) 158, datë 14.11.2016, ka vendosur: “*Miratimin e ekstradimit të shtetasit Jakup Smaili, i biri i Sinanit-t dhe i Siblie-s, i dtl. 18.12.1957, lindur dhe banues në Verbicë-Zhegucite, Komuna Lipjan, Kosovë, me kombësi shqiptare dhe shtetësi kosovare, nga Republika e Shqipërisë për në Republikën Federale të Gjermanisë.*”.

3. Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr. 8, datë 19.1.2017, ka vendosur: “*Ndryshimin e vendimit nr. (55-2016-1123) 158, datë 14.11.2016, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kukës. Rrëzimin e kërkesës*

së Prokurorisë pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kukës për ekstradimin e shtetasit të kërkuar Jakup Smaili nga Republika e Shqipërisë për në Republikën Federale të Gjermanisë, për nevoja të çështjes penale të filluar nga ana e autoriteteve gjermane të drejtësisë. Shuarjen e masës së sigurimit “arrest me burg” të caktuar ndaj shtetasit kosovar Jakup Smaili.”. Ndaj këtij vendimi nuk është paraqitur rekurs në Gjykatën e Lartë nga asnjë prej palëve ndërgjyqëse.

4. Në datën 25.11.2017 kërkuesi është ndaluar përsëri si person i shpallur në kërkim ndërkombëtar nga autoritetet e drejtësisë gjermane për kryerjen e veprës penale në datën 8.6.1984 në Republikën Federale të Gjermanisë.

5. Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Kukës edhe në këtë rast, ka paraqitur përpara gjykatës kërkesën për ekstradimin e shtetasit Jakup Smaili nga Republika e Shqipërisë në Republikën Federale të Gjermanisë. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kukës, me vendimin nr. 79 (48), datë 29.1.2018, ka vendosur: “Pranimin e kërkesës së Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Kukës. Të miratojë ekstradimin e shtetasit Jakup Smaili, i biri i Sinanit dhe i Siblies, i dtl. 18.12.1957, lindur dhe banues në Verbicë - Zhegucite, Komuna Lipjan, Kosovë, me kombësi shqiptare dhe shtetësi kosovare, nga Republika e Shqipërisë për në Republikën Federale të Gjermanisë. Mbajtjen në paraburgim të shtetasit Jakup Smaili deri në disponimin e Ministrisë së Drejtësisë së Republikës së Shqipërisë për ekstradimin e tij për në Republikën Federale të Gjermanisë.”.

6. Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr. 81, datë 28.3.2018, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 79 (48), datë 29.1.2018 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kukës. Kundër këtij vendimi kërkuesi ka paraqitur rekurs në Gjykatën e Lartë.

7. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë në dhomën e këshillimit, me vendimin nr. 00-2018-240, datë 12.7.2018, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuesi.

8. Kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese në datën 12.11.2018 për kundërshtimin e vendimeve të gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Me plotësimin e kuoromit të parashikuar nga neni 31, i ligjit nr. 8577/2000, Kolegji i Gjykatës Kushtetuese, në datën 19.12.2019, vendosi kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh.

9. Në datën 21.1.2021, Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve ka vënë në dijeni Gjykatën Kushtetuese se kërkuesi është ekstraduar në Republikën Federale të Gjermanisë, në datën 18.8.2018.

II

Parashtrimet e palëve

10. Kërkuesi, me anë të ankimit kushtetues individual, ka kërkuar shfuqizimin e vendimeve objekt kërkesë, duke parashtruar se i është cenuar:

10.1 *Standardi i arsyetimit të vendimit*, pasi vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë është kontradiktor. Në fund të vendimit edhe pse Gjykata e Lartë shprehet se rekursi përmban shkaqe nga ato që parashikon neni 432 i Kodit të Procedurës Penale (KPP), arrin në përfundimin se nuk duhet pranuar.

10.2 *Parimi i sigurisë juridike dhe i gjësë së gjykuar*, sepse për të njëjtën veprë penale gjykatat e juridiksionit të zakonshëm janë shprehur më parë me vendim, duke refuzuar kërkesën për ekstradim.

10.3 *Parimi i aplikimit të ligjit penal më të favorshëm ndaj kërkuetit*, të parashikuar nga neni 29, pika 3, i Kushtetutës. Në kohën kur është kryer vepra penale në Republikën Federale të Gjermanisë, në vitin 1984, ligji penal shqiptar nuk e lejonte ekstradimin. Gjithashtu, sipas legjislacionit penal shqiptar, kjo veprë penale është parashkruar.

10.4 Vendimet e gjykatave për pranimin e kërkesës për ekstradim janë dhënë në shkelje të legjislacionit shqiptar dhe në kundërshtim me praktikën unifikuese të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

11. **Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme**, në parashtrimet me shkrim drejtuar Gjykatës, ka prapësuar në mënyrë të përmbledhur si vijon:

11.1 Vendimet e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm që kanë shqyrtuar çështjen kanë respektuar parimet kushtetuese dhe dispozitat ligjore të KPP-së.

11.2 Të gjitha gjykatat që e kanë shqyrtuar çështjen e kanë konsideruar kërkesën e prokurorisë për ekstradim si kërkesë që përmban elemente të reja e të pashqyrtuara më parë, prandaj nuk është cenuar parimi i gjësë së gjykuar.

11.3 Dispozita e parashikuar nga neni 3 i Kodit Penal (KP), për zbatimin e ligjit penal favorizues, është e zbatueshme për të pandehurit që janë në proces hetimi ose gjykimi në Republikën e Shqipërisë për një vepër penale që është në kompetencë të organeve shqiptare të procedimit.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

12. Gjykata Kushtetuese (Gjykata) vë në dukje se prej datës 23 mars të vitit 2018 ajo nuk ka pasur kuorumin e nevojshëm ligjor për funksionimin e saj dhe shqyrtimin e çështjeve në seancë plenare. Pas plotësimit të këtij kuorumi u bë e mundur marrja në shqyrtim e kësaj çështjeje.

A. Për legjitimitimin e kërkuarit

13. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është vlerësuar nga Gjykata Kushtetuese si një ndër aspektet kryesore që lidhet me inicimin e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I” dhe pika 2 të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor, që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë.

14. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shtetimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, si dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

15. Gjykata vëren se kërkuari legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, pasi ka qenë palë në procesin gjyqësor, për të cilin ka ngritur pretendime në Gjykatën Kushtetuese dhe ka interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

16. Për sa i përket *shtetimit të mjeteve ligjore*, bazuar në parashikimet e nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës, si dhe nenit 71/a, pika 1, shkronja “a”, të ligjit nr. 8577/2000, Gjykata konstaton se kërkuari ka kundërshtuar vendimet gjyqësore objekt shqyrtimi, të cilat kanë vendosur miratimin e ekstradimit të tij në shtetin gjerman, duke pretenduar se ato kanë cenuar të drejtën e tij për proces të rregullt ligjor. Kërkuari ka vënë në lëvizje Gjykatën, pasi ka paraqitur ankim në Gjykatën e Apelit Shkodër dhe rekurs në Gjykatën e Lartë, duke shteruar kështu të gjitha mjetet ligjore efektive në dispozicion përpara se të ushtrojë ankimin kushtetues individual. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se kërkuari nuk ka mjet tjetër ligjor për mbrojtjen e të drejtave të tij kushtetuese.

17. Në lidhje me legjitimitimin *ratione temporis*, Gjykata konstaton se kërkuari i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese në datën 12.11.2018 për kundërshtimin e vendimeve të gjykatave të juridiksionit të zakonshëm dhe vendimi i fundit i dhënë për çështjen e tij mban datën 12.7.2018, prandaj kërkesa është paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor të përcaktuar nga neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000.

18. Sipas nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës, si dhe nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, në lidhje me përmbajtjen e pretendimeve (*ratione materiae*) të ngritura në ankimin kushtetues

individual, Gjykata thekson se kontrolli kushtetues ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave dhe lirive themelore të garantuara në Kushtetutë, kur pasojat negative janë të drejtpërdrejta dhe reale për kërkuesin dhe kur shqyrtimi kushtetues i çështjes mund të rivendosë të drejtën kushtetuese të shkelur.

19. Nisur nga ky këndvështrim, Gjykata vëren se kërkuesi ka pretenduar, ndër të tjera, se gjykatat nuk kanë respektuar praktikën unifikuuese të Gjykatës së Lartë. Gjykata çmon se ky pretendim i kërkuesit ka të bëjë me mënyrën e zbatimit dhe të interpretimit të ligjit nga gjykatat e zakonshme. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se interpretimi i ligjit, zbatimi i tij në çështjet konkrete, si dhe vlerësimi i fakteve dhe rrethanave janë çështje që ndajnë juridiksionin e gjykatave të zakonshme nga juridiksioni kushtetues. Kontrolli kushtetues që kjo Gjykatë ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor dhe problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (*shih vendimin nr. 3, datë 23.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*). Për këtë arsye, Gjykata vlerëson se ky pretendim nuk përfshihet në juridiksionin kushtetues.

20. Në lidhje me pretendimet e tjera të kërkuesit, Gjykata çmon se *prima facie* ato hyjnë në juridiksionin e saj, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “F”, të Kushtetutës dhe do të shqyrtohen në vijim.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1 Për pretendimin e cenimit të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor

21. Kërkuesi ka pretenduar cenimin e standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, pasi vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë është kontradiktor. Në fund të vendimit, edhe pse Gjykata e Lartë shprehet se rekursi përmban shkaqe nga ato që parashikon neni 432 i KPP-së, arrin në përfundimin se nuk duhet pranuar. Gjithashtu, kërkuesi ka pretenduar se është cenuar parimi i gjësë së gjykuar, si element i parimit të sigurisë juridike, sepse gjykatat e shtetit shqiptar janë shprehur më parë në lidhje me ekstradimin e tij, duke e refuzuar kërkesën për ekstradim me vendim që ka marrë formë të prerë. Po në këtë drejtim, kërkuesi ka pretenduar se nga gjykatat nuk është marrë parasysh aplikimi i ligjit penal më të favorshëm, i sanksionuar nga neni 29, pika 3, i Kushtetutës. Sipas tij, në kohën kur është kryer vepra penale, për të cilën akuzohet në Republikën Federale të Gjermanisë, pra në vitin 1984, ligji penal shqiptar, nuk e lejonte ekstradimin. Gjithashtu, referuar legjislacionit penal shqiptar, kjo vepër penale është parashkruar.

22. Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme, ka prapësuar se vendimet e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm i kanë respektuar parimet kushtetuese. Pretendimi i kërkuesit për cenimin e parimit të gjësë së gjykuar nuk është i bazuar, pasi të gjitha gjykatat që e kanë shqyrtuar çështjen e kanë konsideruar kërkesën e prokurorisë për ekstradim si kërkesë që përmban elemente të reja e të pashqyrtuara më parë. Gjithashtu, sipas Prokurorisë së Përgjithshme edhe pretendimi tjetër për zbatimin e ligjit penal favorizues, i parashikuar nga neni 3 i KP-së, është i pabazuar, pasi kjo dispozitë është e zbatueshme për të pandehurit që janë në proces hetimi ose gjykimi në Republikën e Shqipërisë për një vepër penale që është në kompetencë të organeve shqiptare të procedimit.

23. E drejta për një proces të rregullt ligjor, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës, përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsytuar. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar vazhdimisht se arsytimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Funkcioni i një vendimi të arsytuar është t’u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Përveç kësaj, duke dhënë një vendim të arsytuar, mund të realizohet edhe vëzhgimi publik i administrimit të drejtësisë (*shih vendimin nr. 67, datë 10.11.2017, të Gjykatës Kushtetuese*). Gjithsesi, zbatimi i këtij parimi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të

kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e tyre. Gjykata ka theksuar, gjithashtu, se ky detyrim ndryshon në varësi të rrethanave të çështjes konkrete dhe natyrës së vendimit, dhe se masa e arsyetimit varet nga natyra e vendimit në fjalë (*shih vendimin nr. 79, datë 14.12.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Gjykata në këtë drejtim ka vlerësuar se është kompetencë e Kolegjit Civil/Penal (dhoma e këshillimit) të analizojë dhe çmojë nëse shkaqet e ngritura në rekurs janë në përputhje me kërkesat e ligjit. Megjithatë, ky standard nuk duhet kuptuar sikur i mundëson Gjykatës së Lartë ushtrimin e kompetencës së mësipërme në mënyrë diskrecionale. Gjykata ka theksuar se standardet kushtetuese për një proces të rregullt ligjor duhen respektuar në të gjitha fazat e gjykimit, përfshirë këtu shqyrtimin e rekursit nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit. Rekursi është mjeti procedural në dispozicion të kërkesit, me anë të të cilit ai mund të ketë akses në Gjykatën e Lartë, duke e investuar këtë të fundit me shqyrtimin e pretendimeve të tij (*shih vendimin nr. 27, datë 27.3.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Për vendimet e dhëna nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit dhe referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, Gjykata ka theksuar se vetëm kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e parimeve themelore kushtetuese gjatë procesit gjyqësor, si dhe kur këto pretendime gjejnë pasqyrim në materialet e çështjes, vendimi i Kolegjit për mospranimin e rekursit vë në dyshim të drejtën për një proces të rregullt ligjor (*shih vendimin nr. 27, datë 27.3.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Në çështjen konkrete, Gjykata konstaton se nga materialet bashkëlidhur kërkesës rezulton se në shtetin gjerman kërkuksi akuzohet për kryerjen e veprës penale “Vrasje e mbetur në tentativë”, e kryer në datën 8.6.1984. Për këtë shkak prokuroria ka kërkuar lejimin e ekstradimit të kërkesit nga shteti shqiptar për në Republikën Federale të Gjermanisë. Gjithashtu, Gjykata vëren se kërkesa e prokurorisë për lejimin e ekstradimit të kërkesit është marrë në shqyrtim dy herë nga gjykatat shqiptare.

27. Fillimisht, në vitin 2016 Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kukës, në vendimin e saj nr. (55-2016-2013), datë 14.11.2016, ka miratuar ekstradimin e kërkesit, duke u shprehur: “*Pretendimi i mbrojtjes për parashkrimin e ndjekjes penale bie poshtë. Ndjekja penale ose ekzekutimi i dënimit penal nuk janë parashkruar sipas legjislacionit të shtetit kërkuks. Neni 211 i Kodit Penal gjerman, sipas shkrësës nr. 3117/14 prot I.T., datë 10.11.2016 të Ministrisë së Drejtësisë Tiranë, parashtron se krimi sipas nenit 211 (vrasje) nuk vjetërsobet (parashkruhet).*”.

28. Vendimi i lartpërmendur është shfuqizuar nga Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr. 8, datë 19.1.2017, e cila, ndër të tjera, shprehet: “*Megjithëse Gjykata e Shkallës së Parë Kukës ka analizuar drejt respektimin e elementëve të tjerë për të kryer ekstradimin drejt Republikës Federale Gjermane të shtetasit kosovar Jakup Smaili, kjo gjykatë nuk ka betuar dhe dhënë përgjigje ligjore pretendimeve të mbrojtjes për njërin nga elementet e ekstradimit, që është parashkrimi i ndjekjes penale për veprën për të cilën dyshohet se ka kryer i arrestuari... në rastin në shqyrtim ka kaluar afati maksimal 20-vjeçar i parashkrimit të ndjekjes penale, i parashkruar nga legjislacioni penal shqiptar në fuqi.*”. Vendimi i gjykatës së apelit ka marrë formë të prerë, sepse nuk është ankmuar.

29. Kërkuksi është ndaluar përsëri në vitin 2017, si person i shpallur në kërkim ndërkombëtar nga autoritetet gjyqësore gjermane, për kryerjen e veprës penale në datën 8.6.1984, në Republikën Federale të Gjermanisë. Edhe në këtë rast, prokuroria ka paraqitur kërkesë për ekstradimin e kërkesit në datën 8.1.2018. Gjatë gjykimit (të dytë) nga ana e përfaqësuesit të kërkesit është pretenduar se kërkesa nuk mund të merret më në shqyrtim, pasi ajo përbën gjë të gjykuar, duke qenë se ekstradimi i tij është refuzuar më parë nga gjykatat. Gjithashtu, ai ka kërkuar aplikimin e ligjit penal më të favorshëm për kërkuksin, i sanksionuar nga neni 29, pika 3, i Kushtetutës.

30. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kukës, me vendimin nr. (79) 48, datë 29.1.2018, ka vlerësuar: *“Gjykata çmon se nuk mund të pranohet pretendimi i përfaqësuesit të personit të kërkuar për refuzim ekstradimi, pasi kjo çështje është gjë e gjykuar...në nenin 498/4 të Kodit të Procedurës Penale përcaktohet se vendimi kundër ekstradimit ndalon dhënien e një vendimi të mëpasshëm në favor të ekstradimit si rezultat i një kërkesë të re të paraqitur për të njëjtat fakte nga i njëjti shtet, përveçse kur kërkesa mbështetet në elemente që nuk kanë qenë vlerësuar nga gjykata.”.*

31. Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr. 81, datë 28.3.2018, e vënë në lëvizje në bazë të ankimit të kërkuarit, ka vlerësuar: *“Parashikimi i ndjekjes penale parashikohet në nenin 66 të Kodit Penal, i ndryshuar me ligjin nr. 36/2017, datë 30.3.2017 dhe sipas kësaj dispozite të ndryshuar është parashikuar se veprat penale të kreut II, seksioni I, nenet 76–79/c, nuk i nënshtrohen parashkrimit. Në këto kushte jemi përballë faktit se vepra penale e vrasjes për të cilën është paraqitur kërkesa për ekstradimin e shtetasit Jakup Smaili nuk i nënshtrohet afatit të parashkrimit nga ligji i shtetit të kërkuar, prandaj me të drejtë ka vlerësuar gjykata se kërkesa për ekstradim është mbështetur në elemente dhe kritere të reja në ligjin penal të ndryshuar dhe që nuk ka qenë në fuqi në kohën e dhënies së vendimit nr. 8, datë 19.1.2017, të Gjykatës së Apelit Shkodër.”.*

32. Nisur nga këto premisa, Gjykata konstaton se, sipas pikës 2, të nenit 39, të Kushtetutës, ekstradimi mund të lejohet vetëm kur është parashikuar shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Republika e Shqipërisë është palë dhe vetëm me vendim gjyqësor. Koncepti i institutit të ekstradimit, referuar Konventës Evropiane për Ekstradimin dhe KPP-së, konsiston në një nga format e bashkëpunimit ndërkombëtar dhe ka për qëllim dorëzimin e një personi një shteti të huaj për ekzekutimin e një vendimi me burgim ose të një akti që vërteton procedimin e tij për një vepër penale.

33. Nga përmbajtja e neneve 5, 39 dhe 116 të Kushtetutës, si dhe nenit 10 të KPP-së, burimet e së drejtës që rregullojnë ekstradimin në legjislacionin shqiptar janë Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, marrëveshjet ndërkombëtare shumëpalëshe dhe dypalëshe të ratifikuara, parimet dhe normat e së drejtës ndërkombëtare të pranura, si dhe dispozitat e KP-së dhe të KPP-së (*shih vendimin nr. 4, datë 5.2.2014, të Gjykatës Kushtetuese*).

34. Në këtë këndvështrim, Gjykata vëren se me ligjin nr. 8322, datë 2.4.1998, shteti shqiptar ka ratifikuar Konventën Evropiane të Ekstradimit (Konventa) dhe dy protokollat shtesë të saj. Sipas nenit 10 të kësaj Konvente *“ekstradimi nuk akordohet nëse parashkrimi i aktit ose i dënimit hyn në fuqi qoftë falë legjislacionit të palës që kërkon, qoftë nga ai i palës së kërkuar”.*

35. Gjithashtu, Gjykata konstaton se në datën 1.6.2014, ka hyrë në fuqi Protokollin i katërt shtesë i Konventës së lartpërmendur, i cili ka ndryshuar nenin 10 të saj, duke parashikuar: *“1. Ekstradimi nuk miratohet kur ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar është parashkruar sipas ligjit të palës kërkuese. 2. Ekstradimi nuk refuzohet për arsye se ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të palës së kërkuar.”.* Shteti shqiptar e ka ratifikuar protokollin në fjalë me ligjin nr. 117/2013, datë 15.4.2013, ndërsa Republika Federale e Gjermanisë e ka nënshkruar më 16.5.2019.

36. Për sa më lart, duke mbajtur në konsideratë se të gjitha vendimet e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm janë marrë përpara datës së nënshkrimit të Protokollit të katërt shtesë nga ana e Republikës Federale të Gjermanisë, Gjykata vlerëson se në rastin konkret dispozita e aplikueshme është neni 10 i Konventës përpara ndryshimeve, i cili parashikonte ndalimin e ekstradimit kur vepra penale është parashkruar ose nga legjislacioni i shtetit kërkuar, ose nga ai i shtetit të kërkuar.

37. Nga ana tjetër, Gjykata konstaton se në legjislacionin shqiptar vepra penale e “Vrasjes”, për të cilën akuzohet kërkuari, parashikohet nga neni 76 i KP-së. Përpara ndryshimeve të KP-së të vitit 2017, nuk ndalohej parashkrimi për ndjekjen penale për këtë vepër. Ndërsa duke iu referuar dispozitave aktuale të KP-së (dispozita të ndryshuara me ligjin nr. 36/2017, datë 30.3.2017), në nenin 66, pika 2 të saj, përcaktohet se: *“Veprat penale të kreut II, seksioni I, nenet 76-79/c, nuk i nënshtrohen parashkrimit.”.* Për rrjedhojë, në kohën e shqyrtimit të kërkesës së parë për ekstradim, sipas

legjislacionit penal shqiptar në fuqi, ndjekja penale për veprën “Vrasje”, për të cilën akuzohej kërkuesi në shtetin gjerman, ishte parashkuar. Ndërsa, gjatë shqyrtimit të kërkesës së dytë të ekstradimit, sipas legjislacionit shqiptar të ndryshuar, vepra penale “Vrasje” nuk parashkruhet.

38. Sipas KPP-së, në rastet kur një vendim gjyqësor nuk e ka lejuar ekstradimin, kërkesa e re për ekstradim mund të pranohet vetëm në prani të elementeve të reja. Koncretisht, neni 498, pika 4, i KPP-së parashikon: *“Vendimi kundër ekstradimit ndalon dhënien e një vendimi të mëpasshëm në favor të ekstradimit si rezultat i një kërkesë të re të paraqitur për të njëjtat fakte nga i njëjti shtet, përveçse kur kërkesa mbështetet në elemente që nuk kanë qenë vlerësuar nga gjykata.”*

39. Në rastin në shqyrtim, Gjykata konstaton se Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kukës dhe Gjykata e Apelit Shkodër, në gjykimin e kërkesës së dytë për ekstradim të kërkuesit, kanë vlerësuar si elemente dhe kritere të reja për ekstradimin e tij dispozitat ligjore, të cilat kanë hyrë në fuqi pas përfundimit të gjyqësorit të parë ku është refuzuar ekstradimi dhe që kanë ndikuar në parashkrimin e veprës penale. Edhe pse dispozitat e reja ligjore kanë natyrë materiale, gjykatat e faktit i kanë zbatuar duke mos arsyetuar pse nuk gjente zbatim parimi i ligjit penal më të favorshëm për kërkuesin, i sanksionuar nga neni 29, pika 3, i Kushtetutës. Gjithashtu, Gjykata vëren se kërkesa për ekstradimin e kërkuesit bazohet në të njëjtat fakte dhe prova të vlerësuara më parë nga gjykatat dhe se prokuroria nuk ka paraqitur ndonjë fakt të ri ose nuk ka konstatuar ndonjë element të pavlerësuar më parë nga gjykatat (në gjykimin e parë).

40. Në këto kushte, kërkuesi, duke pretenduar se gjykatat e faktit i kanë cenuar parimet themelore të procesit të rregullt ligjor, i është drejtuar Gjykatës së Lartë duke ngritur në rekurs argumente me natyrë kushtetuese. Gjykata e Lartë në dhomë këshillimi ka vendosur mospranimin e tij, duke mos u shprehur për pretendimet e kërkuesit dhe duke mos u dhënë përgjigje atyre.

41. Gjykata vëren se në përputhje me nenin 39, pika 2, të Kushtetutës, sikurse u përmend më lart, ekstradimi lejohet kur parashikohet shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare dhe vetëm me vendim gjyqësor. Bazuar në këtë dispozitë kushtetuese, Gjykata çmon se togfjalëshi *“vetëm me vendim gjyqësor”*, do të thotë se lejimi i ekstradimit vlerësohet përmes një procesi gjyqësor, i cili në këto raste duhet të përmbushë standardet e procesit të rregullt ligjor, të parashikuara nga neni 42 i Kushtetutës, dhe të materializuara në jurisprudencën kushtetuese, përfshirë edhe standardin e arsyetimit të vendimit.

42. Gjykata thekson faktin se në zbatim të parimit të subsidiaritetit, kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Kjo e fundit, për shkak të pozicionit dhe rolit të saj si gjykatë ligji, ka për detyrë të kontrollojë mënyrën e zbatimit të ligjit material dhe procedural nga ana e gjykatave më të ulëta (*shih vendimin nr. 83, datë 26.12.2017, të Gjykatës Kushtetuese*). Për më tepër, me ndryshimet e reja kushtetuese, neni 141 i Kushtetutës i ka dhënë Gjykatës së Lartë kompetencën e shqyrtimit të çështjeve lidhur me kuptimin dhe zbatimin e ligjit për të siguruar njësimin ose zhvillimin e praktikës gjyqësore sipas ligjit.

43. Roli i Gjykatës së Lartë, si gjykatë e ligjit, është i një natyre të pazëvendësueshme. Ajo i ka të gjitha mjetet dhe kompetencat për ta kryer vetë këtë rol aktiv, që shkon përtej ligjit dhe synon të drejtën, duke ndikuar efektivisht edhe në vendimmarrjen e gjykatave të shkallëve më të ulëta. Gjykata e Lartë, në bazë të normave procedurale, e ka detyrim ligjor interpretimin e ligjeve, aq më shumë në çështje si kjo që kanë të bëjnë me koncepte të marrëdhënieve ndërkombëtare dhe zbatimit të konventave, palë e të cilave është edhe Shqipëria (*shih vendimin nr. 4, datë 05.02.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

44. Në këtë kuptim, në rastin konkret, Gjykata vlerëson se Gjykata e Lartë duhet të arsyetonte për shkaqet me natyrë kushtetuese të ngritura në rekurs nga kërkuesi, pra si për pretendimin për cenimin e parimit të gjësë së gjykuar, të parashkuar nga neni 34 i Kushtetutës, ashtu edhe për pretendimin

tjetër të tij, për cenimin e pikës 3, të nenit 29, të Kushtetutës, sipas të cilit ligji penal favorizues ka fuqi prapavepruese. Për këtë arsye, Gjykata vlerëson të mos ndalet në shqyrtimin e këtyre pretendimeve, për shkak të natyrës subsidiare të kontrollit kushtetues.

45. Si përfundim, Gjykata vlerëson se Gjykata e Lartë, duke mos u dhënë përgjigje pretendimeve me natyrë kushtetuese të kërkuarit, ka cenuar standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor. Për rrjedhojë, pretendimi i kërkuarit është i bazuar dhe duhet pranuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

- Pranimin pjesërisht të kërkesës.
- Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2018-240, datë 12.7.2018, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.
- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 16.2.2021.

Shpallur më 12.3.2021.

KRYETARE: Vitore Tusha

ANËTAR: Marsida Xhaferllari, Elsa Toska, Përparim Kalo, Altin Binaj, Fiona Papajorgji, Sonila Bejtja